

PROGRAM WYCHOWAWCZY

SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 18
im. ZOFII NAŁKOWSKIEJ W POZNANIU

*„...TAKIE BĘDĄ RZECZPOSPOLITE
JAKIE ICH MŁODZIEŻY CHOWANIE...”
(J. Zamoyski)*

POZNAŃ

Podstawa prawna

Program Wychowawczy Szkoły Podstawowej nr 18 w Poznaniu został opracowany w oparciu o następujące dokumenty :

1. Konstytucja RP (art.48,53,54,70,72).
2. Rozporządzenie MEN z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (art.6)
5. Statut Szkoły Podstawowej nr 18 w Poznaniu.
6. Konwencja Praw Dziecka - ONZ

Zadania szkoły w świetle podstawy programowej:

„Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia – szkoła łagodnie wprowadza uczniów w świat wiedzy, dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny.

W procesie kształcenia ogólnego szkoła podstawowa kształtuje u uczniów postawy sprzyjające ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takie jak: uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestniczenia w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz do pracy zespołowej.

W rozwoju społecznym bardzo ważne jest kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji. Szkoła podejmuje odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji.

Ważnym zadaniem szkoły podstawowej jest także edukacja zdrowotna, której celem jest kształtowanie u uczniów nawyku dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz umiejętności tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu.”

Model wychowania w Szkole Podstawowej nr 18

„...TAKIE BĘDĄ RZECZPOSPOLITE
JAKIE ICH MŁODZIEŻY CHOWANIE...”
(J. Zamoyski)

WSTĘP

Współczesne czasy – szybkie i radykalne zmiany cywilizacyjne stawiają przed szkołą i jej wychowankiem nowe zadania. Szkoła powinna więc wychować i wykształcić takiego absolwenta, który będzie potrafił się znaleźć w otaczającej go rzeczywistości i wpływać na nią, bo człowiek jest jednostką, ale i częścią społeczeństwa.

Chcemy w naszej szkole nadążać za zmianami i dostosowywać się do wymogów współczesności. Naszym nadrzędnym celem jest więc:

wszechstronny, harmonijny rozwój dziecka, rozumiany jako:

- wiedza i umiejętności
- system wartości
- zdrowy styl życia.

Dlatego zapewniamy rzetelny poziom nauczania, dając uczniowi możliwość samodzielnego zdobywania wiedzy, gwarantując przy tym pomoc nauczycieli, umożliwiając jednocześnie korzystanie z wyposażenia szkoły i zapewniając dobre warunki do realizacji procesu dydaktyczno – wychowawczego i opiekuńczego.

Przywiązujemy także dużą wagę do wykształcenia u wychowanka pożądanych postaw moralnych, zamykających się w określeniach:

CZŁOWIEK – RODZINA – OJCZYŻNA i zespołu pozytywnych cech, takich jak: uczciwość, odpowiedzialność, pracowitość, samodzielność, rozważa, krytycyzm, otwartość, tolerancja, aktywność i ciekawość świata.

Kładziemy również duży nacisk na promowanie sprawności fizycznej i zdrowia. Stwarzamy możliwość uczestnictwa w różnych zajęciach ruchowych, propagujemy aktywne formy wypoczynku (wycieczki, festyny, Zielone Szkoły, rajdy), upowszechniamy postawy przyjazne środowisku, wyrabiamy umiejętność dbania o swoje ciało i zdrowie, uświadamiamy destrukcyjny wpływ nałogów.

Przyjmując powyższe założenia oczekujemy, że nasz absolwent będzie:

- Sprawnie posługiwał się zdobytą wiedzą w życiu codziennym.
- Odróżniał dobro od zła.
- Znał i stosował zasady zdrowego stylu życia.
- Będzie człowiekiem otwartym, ciekawym świata, rozumiejącym potrzebę i sens ciągłego doskonalenia się.
- W życiu kierował się szacunkiem dla jednostki i dobrem wspólnoty, w której żyje.

Aby osiągnąć takie rezultaty, będziemy w swoich działaniach kierować się zasadami **pedagogiki personalistycznej**, której główne założenia są następujące:

- *Poznanie człowieka podstawą działań wychowawczych.*

Wychowanie personalistyczne oparte jest o filozofię człowieka i bazuje na zrozumieniu różnych czynników (biologicznych, społecznych, kulturowych, świadomościowych), które wpływają na ukształtowanie osobowości ludzkiej.

- *Podmiotowość wychowania.*

Od uświadomienia sobie KIM SIĘ JEST, wychowanek może zrozumieć KIM MOŻE SIĘ STAĆ. W procesie tym pomagają mu rodzice i wychowawcy. Takie wychowanie ma prowadzić do samowychowania, do samodzielnego decydowania o sobie. Dlatego należy wykształcać w wychowanku poczucie odpowiedzialności za siebie. Na tym polega podmiotowość wychowania.

- *Wychowanie to spotkanie osób.*

Człowieka wychowują osoby, a nie idee. Dlatego ważna jest zależność MISTRZ – UCZEŃ. Mistrz – wychowawca wskazuje wychowankowi, co jest dobre, co powinien wybrać, a jednocześnie nie narzuca wyboru. Prowadzi z wychowankiem dialog. W tej koncepcji ważne są więc wartości, a także umiejętność ich porządkowania, hierarchizowania.

- *Integralność wychowania.*

Wychowanie musi obejmować całego człowieka, a więc jego życie fizyczne, zdolność spostrzegania i kojarzenia, aktywność intelektualną, życie uczuciowo – emocjonalne, wreszcie zdolność wyboru dobra i realizacji zamierzonych celów.

Realizacja założeń pedagogiki personalistycznej wymaga więc współdziałania wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły oraz rodziców. A ponieważ w wychowaniu ważne jest wskazanie wychowankowi **wartości**, program nasz ma charakter spiralny, obejmujący treści, które będą powtarzane na każdym etapie kształcenia.

ROZDZIAŁ I – Powinności nauczycieli i wychowawców.

1. Powinności wychowawcze każdego nauczyciela

- Wychowywanie przez dawanie przykładu osobistą postawą wobec ucznia i swojej pracy, a w szczególności przez:
 - życzliwy stosunek do uczniów i budowanie serdecznej atmosfery,
 - sprawiedliwe ocenianie
 - rzetelne spełnianie swoich obowiązków
 - uczciwość, prawdomówność, umiejętność przyznania się do błędu.
- Kompetentne i rzetelne przekazywanie wiedzy.
- Zaangażowanie w prowadzenie lekcji i tym samym rozbudzanie zainteresowań własnym przedmiotem.
- Dostosowywanie wymagań do możliwości ucznia, aby dać mu szansę rozwoju.
- Wspomaganie ucznia przez akcentowanie jego pozytywnych cech.
- Respektowanie informacji o uczniu (od rodziców, wychowawcy, pedagoga, psychologa), które mogłyby mieć wpływ na jego funkcjonowanie w szkole.
- Konsekwentne egzekwowanie obowiązków uczniowskich.
- Utrzymywanie dyscypliny rozumianej jako tworzenie warunków do efektywnej pracy.
- Prowadzenie dialogu na ważne, interesujące ucznia tematy.
- Inicjowanie zajęć pozalekcyjnych i różnych form spędzania wolnego czasu
- Bieżące rozwiązywanie problemów – „tu i teraz”.
- Współtworzenie zespołu nauczycielskiego – mówienie „jednym głosem”

2. Powinności wychowawcy

Wychowanie

- Ustalanie z rodzicami wspólnych celów wychowawczych i stała współpraca przy ich realizacji.
- Dostrzeganie mocnych i słabych stron wychowanka.
- Indywidualizacja zadań w celu wspierania rozwoju wychowanka.
- Stwarzanie warunków do realizacji zadań wychowawczych w sferze poza dydaktycznej.
- Wspieranie pozytywnych inicjatyw uczniowskich.
- Aranżowanie na lekcjach wychowawczych sytuacji, dających możliwość dyskusji na interesujące i ważne wychowawczo tematy.
- Wspieranie funkcjonowanie pozytywnych grup rówieśniczych.
- Rozpoznawanie struktury grupy i procesów grupowych oraz umiejętne wykorzystywanie hierarchii w grupie.
- Uczestniczenie w przedsięwzięciach klasowych, organizowanych przez innych nauczycieli, rodziców i uczniów.
- Wszechstronne ocenianie ucznia i wdrażanie do samooceny poprzez stosowanie adekwatnych narzędzi (np. ankiet) i stwarzanie odpowiednich sytuacji.
- Należyte gromadzenie informacji o uczniu (zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole) i przekazywanie ich rodzicom.
- Informowanie uczniów i rodziców o funkcjonujących w szkole programach, regulaminach, zasadach oraz przekazywanie bieżących informacji.
- Stwarzanie sytuacji pozwalających na włączenie rodziców w życie klasy.
- Przewodniczenie zespołowi nauczycieli uczących w danej klasie w celu skoordynowania działań wychowawczych.

Opieka

- Rozpoznawanie sytuacji rodzinnej, materialnej i zdrowotnej ucznia.
- Wspieranie rodziny przez wskazywanie możliwości rozwiązań opiekuńczych w szkole i poza nią.
- Przestrzeganie zasad i regulaminów normujących zapewnienie opieki wychowankom w szkole i poza szkołą.

Zapobieganie trudnościom wychowawczym i dydaktycznym – profilaktyka.

- Rozpoznawanie i diagnozowanie trudności.
- Stwarzanie możliwości, pozwalających wychowankom przezwyciężyć występujące trudności.
- Rozwiązywanie konfliktów, inicjowanie programów wychowawczych.
- Utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami ucznia z problemami wychowawczymi lub dydaktycznymi.
- Współpraca ze wszystkimi podmiotami uprawnionymi do rozwiązywania problemów wychowawczych i dydaktycznych.
- Opracowywanie i realizowanie programów profilaktycznych.

ROZDZIAŁ II – Wartości wychowawcze uznawane i przestrzegane w Szkole Podstawowej nr 18; standardy i wskaźniki.

Wartości uznawane przez naszą szkołę można odnieść do dwóch podstawowych sfer rozwoju ucznia, *rozwoju osobistego i rozwoju społecznego*. Oba obszary oddziaływań wychowawczych powinny się przenikać i doprowadzać do harmonijnego rozwoju dziecka. W zakresie obu obszarów zakładamy dążenie do osiągnięcia określonych standardów.

Rozwój osobisty ucznia – rozwój intelektualny, moralny, emocjonalny.

STANDARD: *Przestrzeganie norm moralnych.*

WSKAŹNIKI:

- Uczeń jest koleżeński.
- Pomaga słabszym i niepełnosprawnym.
- Szanuje drugiego człowieka bez względu na kolor skóry, wyznanie, wygląd i status społeczny.
- Mówi prawdę.
- Postępuje uczciwie.

STANDARD: *Zachowanie zgodne z zasadami kultury i bezpieczeństwa.*

WSKAŹNIKI:

- Uczeń z kulturą odnosi się do dorosłych i rówieśników.
- Stosuje odpowiednie zwroty grzecznościowe; przestrzega zasad rozmowy.
- Unika wulgaryzmów w języku.
- Unika bójek; agresji słownej i czynnej.
- Szanuje mienie swoje i innych.
- Przestrzega regulaminów obowiązujących w szkole oraz w czasie zajęć pozalekcyjnych.
- Zachowuje się adekwatnie do sytuacji i miejsca (np. w muzeum, w lesie, w teatrze).
- Dbą o schludny wygląd.
- Dostosowuje strój do okazji.

STANDARD: *Sumienne wykonywanie obowiązków.*

WSKAŹNIKI:

- Uczeń nie wagaruje i nie spóźnia się na lekcje.
- Terminowo oddaje sprawdziany, prace itp.
- Wykonuje powierzone mu zadania.
- Angażuje się w działania klasy i szkoły.

STANDARD: *Rozwijanie osobowości, własnych zainteresowań i zdolności.*

WSKAŹNIKI:

- Uczeń dokonuje samooceny.
- Planuje swoją naukę przez stawianie sobie adekwatnych do możliwości celów.
- Rozwija zainteresowania, biorąc udział m.in. w zajęciach pozalekcyjnych.
- Stosuje zasady twórczego myślenia.
- W celu rozwoju intelektualnego korzysta z dostępnych i różnorodnych środków medialnych.
- Dokonuje krytycznej selekcji informacji, przekazywanych przez media.
- Rozpoznaje swoje uczucia i odpowiednio radzi sobie z nimi.
- Radzi sobie ze stresem.

STANDARD : *Dbanie o ciało i zdrowie.*

WSKAŹNIKI:

- Uczeń wykazuje postawę wolną od nałogów
- Planuje zgodnie z zasadami higieny umysłowej swoją pracę i odpoczynek.
- Bierze udział w zajęciach sportowych i imprezach sportowo – rekreacyjnych.
- Stosuje poza szkołą zasady aktywnego wypoczynku.
- Zna podstawy racjonalnego żywienia; potrafi zaplanować swój jadłospis.

Rozwój społeczny ucznia – funkcjonowanie w grupie, społeczeństwie, w kulturze.

STANDARD: *Funkcjonowanie w grupie.*

WSKAŹNIKI:

- Uczeń współtworzy zasady pracy w grupie; przestrzega ich.
- Pełni różne role w grupie.
- Współdziała w dążeniu do rozwiązywania konfliktów; rozwiązuje je pokojowo.
- Słucha i dyskutuje zgodnie z zasadami.
- W sportowej rywalizacji stosuje zasady fair play.
- Jest asertywny i umie odmawiać.
- Potrafi zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia (policja, pogotowie ratunkowe, straż pożarna).

STANDARD: *Funkcjonowanie w rodzinie.*

WSKAŹNIKI:

- Rozumie rolę i znaczenie rodziny.
- Obserwuje i ocenia związki zachodzące między członkami rodziny.
- Bierze czynny udział w życiu rodziny.
- Rozpoznaje i ocenia relacje zachodzące między osobami różnej płci.
- Rozpoznaje charakterystyczne cechy okresu dojrzewania w aspekcie biologicznym i emocjonalnym.

STANDARD: *Funkcjonowanie w społeczeństwie*

- Uczeń zna historię społeczności lokalnej, narodu oraz społeczności europejskiej.
- Wskazuje korzenie swoich przodków.
- Stosuje zasady demokratyczne biorąc udział w wyborach do samorządu klasowego i szkolnego.
- Bierze udział w dyskusji nad problemami dotyczącymi społeczności szkolnej.
- Bierze udział w akcjach charytatywnych i ekologicznych.
- Zachowuje czystość wokół siebie i na terenie szkoły.
- Nie niszczy zieleni.
- Odpowiednio postępuje wobec zwierząt.

STANDARD: *Uczestniczenie w kulturze.*

WSKAŹNIKI:

- Uczeń bierze udział w wycieczkach propagujących kulturę regionu i kraju.
- Odpowiednio reaguje na symbole państwa (hymn, godło, flaga).
- Rozumie rolę tradycji; zna rodowód podstawowych świąt państwowych, regionalnych i religijnych.

ROZDZIAŁ III – Formy i metody realizacji.

Podstawą prezentowanej koncepcji wychowawczej jest założenie, że zadaniem szkoły jest **wspieranie** wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia. W związku z tym w wychowaniu dziecka biorą udział wszyscy pracownicy szkoły poprzez wszystkie działania, jakie mają miejsce w szkole; od wyboru programów dydaktycznych poczynając, przez ceremoniał szkoły, całość propozycji zajęć pozalekcyjnych, wycieczki i wyjścia poza szkołę, po realizację określonej tematyki na godzinach wychowawczych.

1. Ceremoniał szkoły

- „Drzwi otwarte” dla przedszkola.
- Rozpoczęcie roku szkolnego.
- Integracja klas pierwszych.
- Pasowanie pierwszoklasistów na uczniów.
- Pasowanie pierwszoklasistów na czytelników.
- Dzień Języków Obcych
- Święto KEN.
- Obchody święta z okazji 11 listopada
- Dyskoteka andrzejkowa
- Klasowe Wigilie.
- Gwiazdor w klasach 0 – III
- Szkolne kolędowanie.
- Baliki i dyskoteki karnawałowe
- Występy z okazji Dnia Babci i Dziadka
- Dzień Wiosny – Wiosna w Europie
- Zajęcia w klasach 0 – III
- Rajd z okazji Święta Patrona Szkoły – Zofii Nałkowskiej
- Obchody Święta Konstytucji 3 Maja.
- Występy z okazji Dnia Matki
- „Zielone Szkoły”
- Festyn sportowo – rekreacyjny z okazji Dnia Dziecka.
- Zakończenie roku szkolnego
- Uroczyste zakończenie szkoły (kl. VI)
- Konkursy: (przykładowe; terminarz konkursów szkolnych i międzyszkolnych w odrębnym harmonogramie).
- „Sport na wesoło”
- „Liga ortograficzna”
- „Czy znasz baśnie”
- „Kto najlepiej poznał mity?”
- „Co wiemy o Poznaniu?”
- „Czy znasz tradycje świąt religijnych i narodowych?”

2. Formy i metody oddziaływań wychowawczych:

- Organizowanie szkolnych konkursów przedmiotowych, artystycznych i sportowych.
- Udział w konkursach pozaszkolnych.
- Stymulowanie rozwoju ucznia poprzez prezentacje osiągnięć uczniów (galerie, wystawki, publikacja prac w gazetkach ściennych oraz na łamach gazetki szkolnej i w szkolnym radiowęźle; aukcje prac uczniowskich, strona internetowa, kontakty międzynarodowe – wyjazdy w ramach międzynarodowych projektów, wymiana korespondencji).
- Przystosowanie czytelnicze i medialne (realizacja programu ścieżki czytelniczo – medialnej).
- Warsztaty twórczego myślenia.
- Indywidualna opieka nad dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych (warsztaty terapeutyczne, terapia indywidualna, działalność Świetlicy Wychowawczej – Klubu Młodych Twórców) oraz nad dziećmi z deficytami emocjonalnymi i intelektualnymi (zajęcia wspomagające, zajęcia korekcyjno – rewalidacyjne, zajęcia logopedyczne, ocena dojrzałości szkolnej uczniów klas I, kontrakty jako forma umowy między zainteresowanymi stronami).
- Wdrażanie ucznia do samooceny.
- Opracowywanie programów profilaktycznych oraz dostosowywanie programów edukacyjnych do możliwości uczniów.
- Stosowanie na lekcjach metod aktywnych, w tym pracę w grupach.
- Wdrażanie uczniów do odpowiedzialności za grupę poprzez opracowywanie zasad, regulaminów, ustalanie planów działań itp.
- Opieka nad salą lekcyjną.
- Wspólny przydział zadań i rozliczanie z ich wykonania.
- Organizacja świąt, spotkań klasowych, w tym z udziałem rodziców.
- Wypracowywanie tradycji klasowych.
- Udział uczniów w wyborach do samorządu klasowego oraz szkolnego.
- Udział uczniów w spotkaniach z dyrekcją szkoły.
- Udział uczniów w wolontariacie.
- Stosowanie projektu jako metody uczącej współdziałania.
- Organizacja imprez edukacyjnych, sportowych i rozrywkowych integrujących klasę w szkole i poza nią.(wycieczki krajoznawcze, rajdy, dyskoteki, rozgrywki sportowe, festyn, „Zielone Szkoły”).
- Organizowanie spotkań, uroczystości związanych ze świętami państwowymi i ważnymi dla kraju rocznicami.
- Kultywowanie obrzędów religijnych (np. jasełka) oraz tradycji rodzinnych (drzewo genealogiczne, imiona naszych przodków, prezentacja zawodów rodziców) i szkolnych (Święto Wiosny, rajd z okazji święta patrona). Prezentacja twórczości dziecięcej z okazji Dnia Matki, Dnia Babci itp.
- Wycieczki po Poznaniu, lekcje muzealne jako forma poznawania kultury i historii regionu (realizacja programu ścieżki regionalnej).
- Udział w akcjach charytatywnych (m. in. stały kontakt ze Szkołą Specjalną nr 105).
- Wspólne spożywanie posiłku w kl. I –III.
- Udział w akcjach ekologicznych (m. in. „Sprzątanie Ziemi”, „Sprzątanie Poznania”).
- Warsztaty zapoznające z ryzykiem uzależnień.
- Wycieczki do muzeów, teatrów, kin, galerii.

- Wycieczki dydaktyczne poza Poznań, pozwalające poznać kulturę, historię i środowisko kraju.
- Stosowanie na lekcjach wychowawczych pogadek tematycznych, filmów edukacyjnych, dramy itp.
- Spotkania z interesującymi ludźmi; warsztaty rozwijające w różnych dziedzinach, prowadzone przez zaproszonych specjalistów

3. Harmonogram wycieczek klasowych i „Zielonych Szkół”.

Klasy zerowe:

- „Stara chata u kowala” – wycieczka poznawczo- rekreacyjna
- wycieczka przyrodnicza
- wycieczka do Aqanetu

Klasy pierwsze:

- wycieczka rekreacyjna
- wycieczka przyrodnicza

Klasy drugie:

- wycieczka rekreacyjna
- „Zielona Szkoła” – 3 lub 5 dniowe

Klasy trzecie:

- „Zielona Szkoła” – 3 lub 5 dniowe
- Szreniawa – Muzeum Rolnictwa

Klasy czwarte:

- Toruń
- Muzeum Miasta Poznania/makieta
- Spacer po Poznaniu (Katedra, Cmentarz Zasłużonych na Wzgórzu św. Wojciecha)
- Muzeum Archeologiczne

Klasy piąte:

- Szlak Piastowski
- Muzeum Instrumentów Muzycznych
- Muzeum H. Sienkiewicza
- Ostrów Tumski - Poznań
- Lekcja w lesie – WPN

Klasy szóste:

- Wrocław – „Panorama Raławicka”
- Koszuty, Września
- Muzeum Narodowe
- Spacer szlakiem poznańskich pomników

4. Tematyka porad.

Pierwszy etap edukacji – klasy I – III

W pierwszym etapie edukacji, który ma charakter nauczania zintegrowanego, nie wyodrębnia się przedmiotów, a tym bardziej lekcji wychowawczych. Proces wychowania związany jest z realizacją tematyki programowej i całokształtem sytuacji, które będą mieć miejsce w czasie pobytu dziecka w szkole. W programie zintegrowanym realizowane są następujące zagadnienia:

- odkrywanie zainteresowań, akceptacja siebie i swoich potrzeb oraz praw i potrzeb innych ludzi,
- dobre komunikowanie się z innymi w społeczności dziecięcej i w świecie dorosłych,
- przestrzeganie reguł oraz umiejętne współdziałanie i współżycie w grupie,
- budowanie świata wartości kształtujących postawy obywatelskie, tj.: uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista i szacunek dla innych,
- korzystanie z dziedzictwa kultury narodowej, europejskiej i światowej.

Tematyka kształcenia i wychowania w klasach I-III uwzględnia następujące kręgi tematyczne:

- Poznaję siebie i moją rodzinę
- Poznaję szkołę, a w niej koleżanki i kolegów
- Poznaję moje miejsce zamieszkania i moją miejscowość
- Poznaję moją ojczyznę
- Poznaję wspólnotę państw w Europie
- Poznaję świat i wszechświat

Tak pomyślane bloki tematyczne pozwalają realizować cele wychowawcze w sferze rozwoju osobistego i w sferze rozwoju społecznego.

Rozwój osobisty.

- Wskazanie dziecku potrzeby stawiania sobie celów i sposobów ich osiągnięcia.
- Wskazanie dziecku akceptowanych sposobów postępowania.
- Wskazanie dróg dochodzenia do wiedzy i umiejętności.
- Pomoc w rozpoznawaniu własnych możliwości intelektualnych i emocjonalnych.
- Wyposażenie w wiedzę i umiejętności w zakresie zdrowego życia i bezpieczeństwa.

Rozwój społeczny.

- Uświadomienie dziecku istnienia środowiska społecznego, przyrodniczego, geograficznego i historycznego.
- Umożliwienie zrozumienia zjawisk zachodzących w tych środowiskach, a tym samym kształtowanie odpowiedniego funkcjonowania dziecka w tych środowiskach

W drugim etapie kształcenia dodatkowo problematyka wychowawcza może zostać ujęta w formę odrębnych tematów realizowanych w ramach porad – lekcji wychowawczych.

Klasy czwarte:

W klasach czwartych duży nacisk kładziemy na problemy związane z przejściem uczniów z etapu I – III do etapu IV – VI. Stąd szczególnie ważne są te działania, które wdrażają ucznia do funkcjonowania na wyższym etapie kształcenia. Dlatego planuje się m. in. szereg zajęć, w ramach których zostaną przedstawione regulaminy szkolne, systemy oceniania, zasady wyboru i działania samorządu uczniowskiego.

W tematyce godzin wychowawczych dominować więc będą problemy funkcjonowania w grupie oraz najbliższe środowisko.

Rozwój osobisty – postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć.

- Jaki jestem?
- Poznajemy siebie. Swoje wady i zalety.
- Co to jest sukces? Moje sukcesy.
- Cele osobiste. Uczę się planować.

Rozwój społeczny – uczestniczę w grupie; rozwiązuję problemy.

- Wypracowujemy reguły klasy i zasady pracy w grupie.
- Nasze mocne i słabe strony.
- Pomagamy sobie.
- Kto mi może pomóc, gdy źle się czuję w szkole.
- Telefony: straż, policja, pogotowie.
- Jak radzić sobie w trudnych sytuacjach?
- Nasze decyzje – uczymy się odpowiedzialności.
- Odmawiamy – mówimy „nie”
- Co to jest nałóg?
- Trucizny wokół nas.
- Znaki ostrzegawcze (trucizna, materiały łatwopalne i in.).

Edukacja ekologiczna.

Czystość i porządek w szkole i na boisku.

Żyjemy ekologicznie (opakowania, oszczędzanie wody, energii, ochrona przyrody).

Podział obowiązków w domu.

Moje najbliższe środowisko – projekt edukacyjny.

Edukacja prozdrowotna.

- Higiena ciała i odzieży.
- Podstawowe zasady przestrzegania higieny w domu, klasie.
- Higiena pracy umysłowej
- Rola drugiego śniadania.

Edukacja regionalna.

Patron szkoły.

Historia szkoły na podstawie kronik.

Tradycje rodzinne.

Moje korzenie.

Wybitni poznaniacy.

O zachowaniu w muzeach i parkach narodowych.

Tradycje szkolnictwa w Wielkopolsce.

Ratusz – jego rola dawniej i dziś.
Pałace i dwory w Wielkopolsce.

Edukacja obywatelska.

- Wybory do samorządu klasowego.
- Jesteśmy gospodarzami sali.
- Znaki państwa.
- Kodeks zachowania w sytuacjach uroczystych i codziennych.
- Unia Europejska i jej znaki.

Edukacja czytelnicza i medialna.

- Zakładamy kronikę klasową.
- Narzędzia porozumiewania się – wykorzystanie telefonu.
- Piśmiennictwo w Wielkopolsce – historia książki.
- Moja biblioteczka.
- Co czytamy? – rozmowa o czasopiśmie.
- Co oglądamy? – korzystanie z programu telewizyjnego.
- Bezpieczne korzystanie z Internetu

Klasy piąte:

W klasie piątej przygotowujemy ucznia do większej samodzielności, a jednocześnie umiejętności współzycia w grupie. Duży nacisk kładzie się na przydzielanie zadań i rozliczanie z nich. Systematycznie także zapoznajemy ucznia z różnymi formami demokratyzacji życia. Aby poszerzyć krąg, w którym uczeń się porusza, czyli wyjść poza rodzinę i szkołę, wprowadzamy problematykę związaną z pojęciem tradycji, regionu i narodu.

Rozwój osobisty – postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć.

- Poznajemy siebie. Własny herb lub godło.
- Moje dobre strony.
- Wewnętrzne „ja” i zewnętrzne „ja”.
- Rozpoznaję swoje uczucia i uczę się sobie z nimi radzić.
- Jak się uczyć?
- Jak gospodarować własnym czasem?
- Być asertywnym.

Rozwój społeczny – życie w klasie i wśród przyjaciół; rozwiązywanie problemów.

- Czy umiem być przyjacielem?
- Moje przyjaźnie.
- Dobra komunikacja.
- Jak umiejętnie słuchać. Cechy dobrego słuchacza.
- Uczymy się współdziałania.

Edukacja ekologiczna.

- Kodeks turysty.
- Instytucje zajmujące się ochroną środowiska.

Edukacja prozdrowotna.

- Mój rozkład dnia.

- Modele spędzania wolnego czasu.
- Zagrożenie trującymi środkami chemicznymi w domu i w środowisku.

Edukacja regionalna.

- Zawody i sukcesy członków rodziny.
- Tradycje regionalne.(imieniny ulicy, imieniny miasta itp.).
- Teatry w Poznaniu.
- Ważne miejsca w Wielkopolsce.
- Gotyk renesans i barok w Wielkopolsce.
- Folklor wielkopolski.
- Wielkopolska kolebką państwa polskiego.

Edukacja obywatelska.

- Czynne i bierne prawo wyborcze w szkole.
- Organizacje, do których warto należeć.
- Kraje Unii Europejskiej

Edukacja czytelnicza i medialna.

- Historia poczty i jej rola.
- O tym warto powiedzieć – prezentacja artykułów z prasy dziecięcej.
- Katalog rzeczowy.
- Jak korzystać z literatury popularnonaukowej.
- Selekcja i dobór programów telewizyjnych oraz źródeł internetowych

Klasy szóste:

W klasie szóstej zwracamy uwagę na to, aby uczeń potrafił stawiać sobie cele i samodzielnie realizował je, co jest ważne w kontekście zmiany szkoły. Zwracamy także uwagę na nasilające się w tym wieku pokusy, które mogą prowadzić do uzależnień. Krąg zainteresowań uczniowskich poszerzamy o tematykę społeczną, występowanie różnych „inności” i tolerancję wobec nich.

Rozwój osobisty – postrzeganie siebie i kierowanie własnym rozwojem.

- Dobre myślenie o sobie.
- Nasze lęki i niepokoje.
- Jakim człowiekiem chcę być.
- Moje najważniejsze cele.
- Jak osiągać cele?
- Znaczenie stresu w życiu człowieka.
- Asertywnie prosimy i odmawiamy.

Rozwój społeczny – uczestnictwo w grupie.

- Świadomość własnych cech i ich odbiór przez grupę.
- Aktywne słuchanie.
- Agresja – czyli jak bezpiecznie się złościć.
- Moje prawo do wolności. Ja wobec norm społecznych.

Edukacja ekologiczna.

Style życia – na wsi i w mieście.
Dlaczego chronimy przyrodę.
Podział obowiązków w domu.

Edukacja prozdrowotna.

- Co wiemy o paleniu papierosów?
- Wpływ alkoholu na organizm.
- Jak się chronić przed narkotykami?
- Wkraczanie w nałóg.
- Niewypały, środki pirotechniczne przyczyną kalectwa lub śmierci.
- Pierwsza pomoc w niektórych urazach.

Edukacja regionalna.

- Klasztory w Wielkopolsce.
- Bambrzy.
- Szlakiem poznańskich i wielkopolskich pomników – Miejsca pamięci narodowej.
- Tradycje teatralne Wielkopolski.
- Znaczenie MTP.

Edukacja obywatelska.

- Komu i jak można pomagać – o organizacjach charytatywnych.
- Tolerancja i jej granice.
- Władze miasta, regionu i państwa oraz ich siedziby.
- Współczesne rozumienie patriotyzmu.
- Religie i ich rola w życiu człowieka.
- Wspólnota europejska - uczymy się różnić

Edukacja czytelniczo – medialna.

- Historia radia, telefonu, telewizji, komputera, poczta internetowa.
- O prasie młodzieżowej.
- Korzystamy z czasopism popularnonaukowych (prezentacja wybranego problemu).
- Wpływ mediów na styl życia.
- Perswazja i informacja.
- Style muzyki.
- Komputer – szansa czy zagrożenie

Literatura do wykorzystania na poradach:

- M. Chomczyńska – Miliszkiewicz, D. Pankowska, „Polubić szkołę”, WSiP, Warszawa 1998r.
M. Charzyńska – Gula, „Środowiskowy program wychowania zdrowotnego.”, Lublin 1997r.
A. Kołodziejczyk, E. Czemierowska, „Spójrz inaczej”, Wydawnictwo Educatio, Kraków 1993r.
M. Jachimska, „Scenariusze lekcji wychowawczych”, Oficyna Wydawnicza UNUS, Wrocław 1997r.
M. Jachimska, „Grupa bawi się i pracuje”, UNUS, Wałbrzych 1994r.
R. Portmann, Gry i zabawy przeciwko agresji”, Wydawnictwo Jedność, Kielce 1999r.
B. Gigas, W. Kaminski, „Podróż do krainy fantazji”, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2001r.
„Jak mówić żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać żeby dzieci do nas mówiły”. Mazlish, Faber, Media rodzina of Poznan
„Jak mówić żeby dzieci się uczyły w domu i w szkole”. Mazlish, Faber, Media rodzina of Poznan
„Jak mówić do nastolatków żeby nas słuchały”. Mazlish, Faber, Media rodzina of Poznan
„Umiejętności chroniące. Zapobieganie narkomani wśród młodzieży”. Goldstein, Reagles. Karan, Warszawa
„Grupa bawi się i pracuje I”, red. Jachimka, Oficyna UNUS, Wrocław
„Grupa bawi się i pracuje II”, Rojewska, Oficyna UNUS, Wrocław
„Agresja u dzieci, Szkoła porozumienia”. Danielewska, WSiP

„Nauczyciele –rodzicom. Spotkania klasowe prowadzone metodą warsztatową.” Sędzicka, Żarska, Toruń

Scenariusze godzin wychowawczych dla szkoły podstawowej. Gruszka, Janiak, Prarat, Harmonia, Gdańsk

„Nie alkoholowi i narkotynom.” Wilmes, GWP

„Przemoc i prześladowanie w szkole”. Guerin, Hennessy, GWP

„Saper, czyli jak rozminować agresję. Program profilaktyczno-wychowawczy”. Rubikon, Kraków 2004

„Program Profilaktyczno-wychowawczy I-III”, Zajączkowski, Impuls, Kraków

„Jak współpracować z rodzicami „trudnych” uczniów?” Babich, WSiP

„Uczeń trudny, jak skłonić go do nauki?” Combs, Pope, WSiP

„Gry i zabawy kształtujące pewność siebie”. Portman, Jedność, Kielce

„Trudne sytuacje w szkole podstawowej. Poradnik dla dyrektorów i nauczycieli dla klas IV-VI.” Raabe.

„Kwartalnik: Psychologia w szkole”. Wydawnictwo Charaktery, Warszawa

ROZDZIAŁ IV – Formy współpracy z rodzicami

Szkoła nie stanowi jedyne go kręgu oddziaływań wychowawczych. Najważniejsze jest z pewnością środowisko rodzinne, którego procesy wychowawcze szkoła wspomaga, m. in. realizując oddzielny moduł, jakim jest „Wychowanie do życia w rodzinie”. Rodzice natomiast powinni akceptować koncepcję wychowawczą szkoły, aby działania obu środowisk były zharmonizowane i skuteczne.

W naszej szkole proponujemy więc następujące formy współpracy z rodzicami.

- Stworzenie warunków do działania Radzie Rodziców.
- Konsultowanie z Radą Rodziców ważnych dla szkoły decyzji.
- Utrzymywanie stałych kontaktów z rodzicami poprzez wywiadowki, comiesięczne rozmowy indywidualne, cotygodniowe konsultacje.
- Włączanie rodziców w życie szkoły poprzez zebrania i lekcje otwarte, prezentację uczniowskich osiągnięć, wspólne spotkania o charakterze rozrywkowym i sportowym.
- Zapewnienie pomocy pedagoga i psychologa, a także innych specjalistów w miarę potrzeby.
- Prowadzenie pogadanek z cyklu „Szkoła dla Rodziców”
- Zapewnienie pomocy materialnej rodzinom najuboższym.
- Korzystanie z różnych form pomocy rodziców przy organizacji procesu dydaktyczno – wychowawczego.

ROZDZIAŁ V – Ewaluacja

1. W szkole tworzy się **Zespół Wychowawczy**, opracowujący projekt programu wychowawczego szkoły i jego zmiany, analizujący prawidłowość ustalania ocen zachowania przez wychowawców klas, analizujący sytuację wychowawczą szkoły, wysuwający wnioski w tym zakresie do Dyrektora Szkoły i Rady Pedagogicznej.

W skład zespołu wchodzi:

- a) wicedyrektor szkoły jako przewodniczący,
- b) pedagog szkolny,
- c) psycholog szkolny,
- d) nauczyciel wspomagający,
- e) po jednym przedstawicielu spośród wychowawców z każdego pionu,
- f) opiekun Samorządu Uczniowskiego.

2. Wszyscy pracownicy szkoły, uczniowie i ich rodzice mają obowiązek dostosowania swoich działań wychowawczych do zapisów Programu Wychowawczego Szkoły łącznie z zapisami Statutu w tym zakresie.
3. Zespół Wychowawczy co najmniej dwukrotnie w ciągu roku przedstawia Radzie Pedagogicznej wyniki analizy stanu wychowawczego szkoły.
4. Zadania Zespołu Wychowawczego:
 - Spotkania na tydzień przed Radą Analityczną w celu przedyskutowania sprawozdań przedstawionych przez poszczególnych nauczycieli reprezentujących wychowawców każdego pionu oraz sprawozdań psychologa i pedagoga.
 - Dokonanie analizy, sformułowanie wniosków, przedstawienie ich na Radzie Analitycznej.
 - Spotkania w sytuacjach problemowych, zwoływanych na wniosek każdego z przedstawicieli Zespołu Wychowawczego.
 - Bieżąca ewaluacja programu wychowawczego za pomocą następujących narzędzi: ankieta, obserwacja, hospitacja, sondaż, rozmowa, analiza dokumentacji i przygotowanie projektu zmian.

ROZDZIAŁ VI- Zasady wykorzystania zapisów z monitoringu dla realizacji misji wychowawczej szkoły*

1. *Zastosowania monitoringu i rejestracji zwiększa bezpieczeństwo, komfort pracy i nauki uczniów oraz pracowników i osób pozostałych przebywających na terenie szkoły.*
2. *Niewłaściwe zachowanie uczniów, agresja fizyczna, wybryki, akty chuligaństwa, zastraszania, niszczenia mienia szkolnego, kradzieże, wymuszanie, wizyty osób postronnych niepowołanych, itp. są kontrolowane, dokumentowane i w razie konieczności odtwarzane.*
3. *Zarejestrowane sytuacje mogą być wykorzystane do udowodnienia niewłaściwego zachowania się ucznia i obniżenia oceny zachowania.*
4. *Monitoring rozbudza świadomość samodyscypliny dotyczącej właściwego, kulturalnego zachowania się w miejscu publicznym, jakim jest szkoła.*
5. *Za prawidłowe funkcjonowanie monitoringu odpowiedzialna jest osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.*

Program wychowawczy szkoły został uchwalony na posiedzeniu Rady Rodziców w dniu..... uchwałą nr w porozumieniu z Radą Pedagogiczną i przyjęty do realizacji.

Rada Rodziców Dyrektor Szkoły.....